

Οικολογική Ερμηνεία

Ενότητα 2 : 2^ο μάθημα

Αικατερίνη Γ. Τσαλαμπούνη
Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

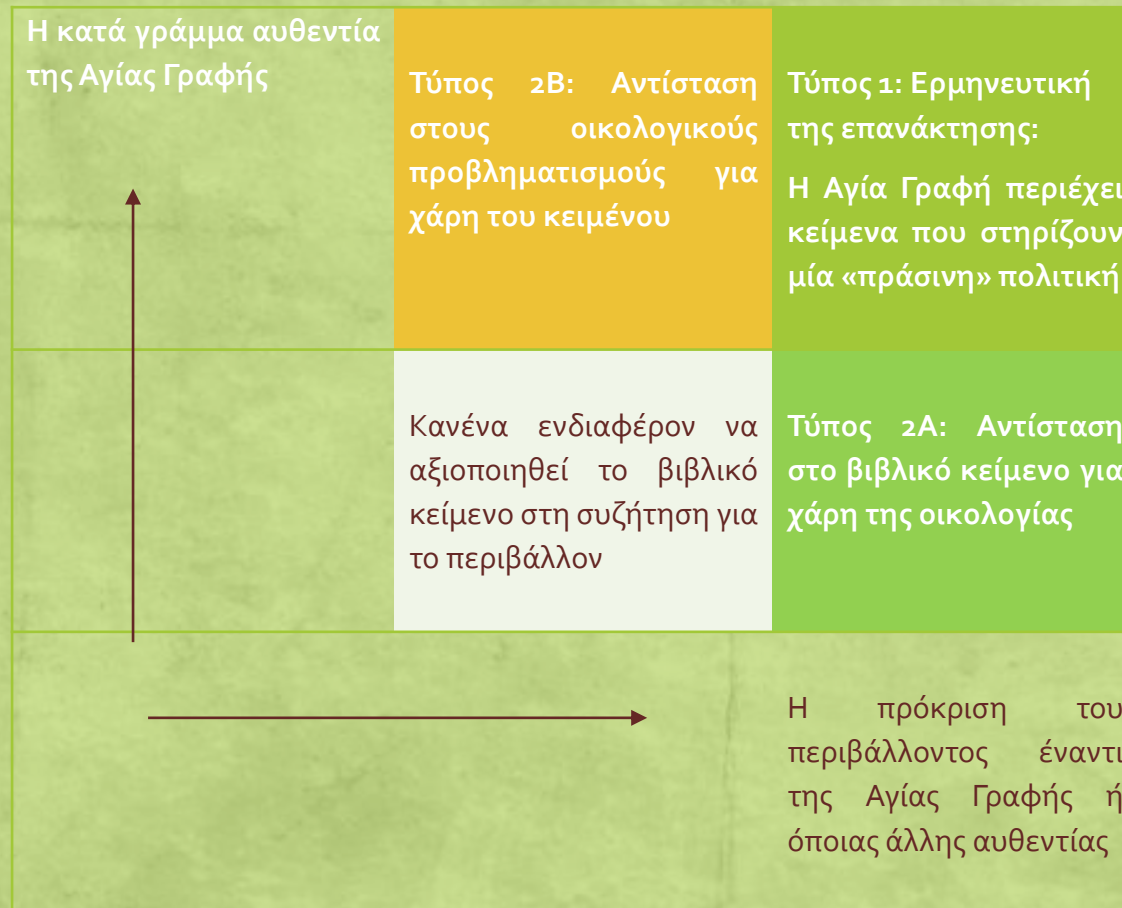
Οικολογική ερμηνεία

Αικατερίνη Γ. Τσαλαμπούνη, λέκτορας ΚΔ

2^ο μάθημα

Οικολογικές αναγνώσεις του βιβλικού κειμένου (Α')

- Τυπολογία οικολογικών αναγνώσεων (F. Watson, ομάδα Exeter)

Οικολογικές αναγνώσεις του βιβλικού κειμένου (B')

- Και οι τρεις τύποι οικολογικής ερμηνείας ξεκινούν από τη βασική προϋπόθεση ότι το βιβλικό κείμενο παραμένει σημαντικό για τη ζωή των μελών της Εκκλησίας και μπορεί να δώσει λύσεις ή να προάγει μια διαφορετική θεώρηση των ζητημάτων που απασχολούν την κοινότητα.

Τύπος 1

- Προσπαθεί να ισορροπήσει μεταξύ βιβλικής αυθεντίας και οικολογικών ανησυχιών
- Το βιβλικό κείμενο έχει απαντήσεις στις σύγχρονες οικολογικές ανησυχίες
- Green Bible
- Όμως:
  - Ένα πολύ μικρό μέρος του βιβλικού κειμένου φιλικό προς το περιβάλλον
  - Συχνά αμφίσημες δηλώσεις για το περιβάλλον
  - Ερμηνευτικό αδιέξοδο στις περιπτώσεις καταστροφής της φύσης
  - Διαφορετικό κοσμοείδωλο
  - Η απολογητική αιτιολόγηση ακυρώνει το θεολογικό νόημα – αδιαφορεί για τις προθέσεις του συγγραφέα

Τύπος 2Α

- Μια εξαιρετικά κριτική στάση απέναντι στο βιβλικό κείμενο και την αυθεντία του
- Εφαρμογή μίας σειράς κριτηρίων για την αξιολόγηση του βιβλικού κειμένου
- Αρχή της υποψίας, της ταύτισης και της ανάκτησης
- Όμως:
  - Τα κριτήρια προέρχονται από το διάλογο με την Βιολογία και την Οικολογία: Αφετηρία και στόχος το βιβλικό κείμενο – τα κριτήρια από τις θύραθεν επιστήμες -> δύσκολο να τα δεχθούν τα μέλη της εκκλησιαστικής κοινότητας – δεν προκαλεί ενδιαφέρον για όσους βρίσκονται εκτός της κοινότητας

Το ζητούμενο της ερμηνείας: Gadamer & Ricoeur

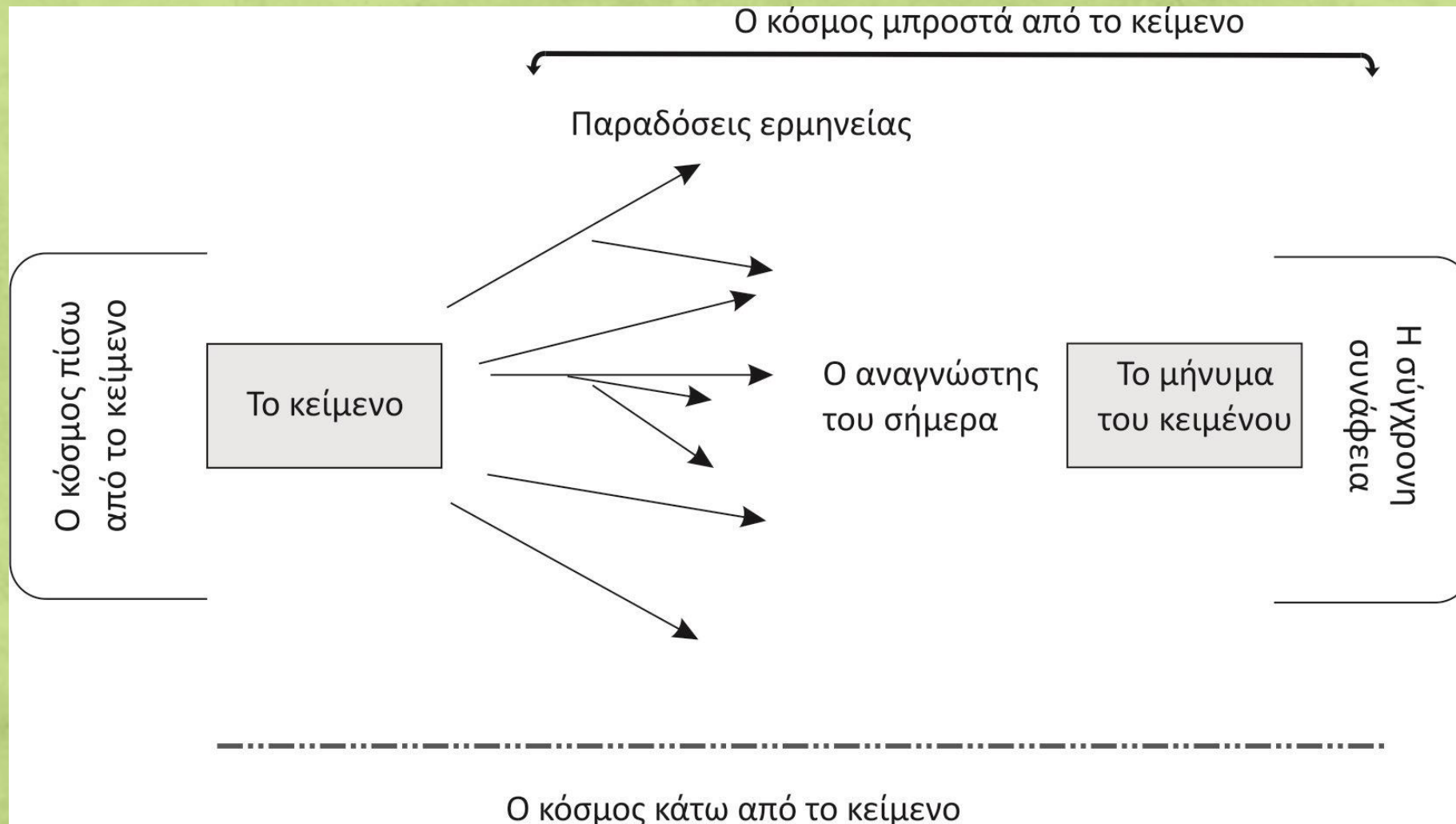
- **G. Gadamer:**

- η διαμεσολάβηση κι εξισορρόπηση μεταξύ των δύο πόλων που δημιουργεί το κείμενο, του οικείου και του ξένου
- Σύντηξη των οριζόντων του κειμένου και του αναγνώστη (Horizontverschmelzung)

- **P. Ricoeur:**

- Οικειοποίηση και μεταφορά τους μηνύματος του κειμένου στο παρόν του αναγνώστη
- Συχνά ένα δύσκολο έργο με εντάσεις

Ε. Conradie: Το «σπιράλ της συνεχούς ερμηνείας»

Οι τρεις εναλλακτικές ερμηνευτικές οδοί

(α) Αναζήτηση των αιώνιων αληθειών του κειμένου

(β) Αναζήτηση αναλογιών μεταξύ του βιβλικού κειμένου και του σήμερα

(γ) Αναζήτηση υποσχέσεων που η εκπλήρωσή τους περιμένει το σήμερα

- Τύπος 1: (α) και λιγότερο (β)
- Τύπος 2A: (β) αν και δεν ακυρώνει και το (α)
- Τύπος 2B: (γ) συνδυάζοντάς την με την (α)

Τα «ιδεολογικά πρίσματα»

- Ο αναγνώστης / ερμηνευτής προσεγγίζει το κείμενο κουβαλώντας μαζί του τον δικό του κόσμο
- Εστιάζει σε συγκεκριμένα σημεία του κειμένου που θεωρεί σημαντικά
- Υιοθετεί συγκεκριμένα ερμηνευτικά πρίσματα και μεθόδους – αυτά διαμορφώνονται και λειτουργούν με βάση τις προϋποθέσεις του
- Παραδείγματα ιδεολογικών πρισμάτων: τα έξι οικολογικά κριτήρια του Earth Bible Project, το μοντέλο του αίνου της δημιουργίας (D. Horrell / D. Coad), η θυσία του Ιησού για ολόκληρη της δημιουργία (Ch. Hunt)

Όρια και δυνατότητες των ιδεολογικών πρισμάτων

- Κίνδυνος υπεραπλούστευσης εις βάρος κάποιες φορές του κειμένου
- Κίνδυνος ιδεοληψίας
- Από την άλλη: σημαντικά γιατί συμβάλλουν στην οικειοποίηση και ερμηνεία του κειμένου
- Πρέπει να ελέγχονται κριτικά
- Προτεραιότητα το κείμενο – ισορροπία μεταξύ του κειμένου και των σύγχρονων αναγνωστών

Τύποι ιδεολογικών πρισμάτων / ερμηνευτικών μοντέλων

- **Ο άνθρωπος υπεύθυνος για το περιβάλλον**
  - Μοναδικός / ανώτερος μέσα στη δημιουργία – οικονόμος της κτίσης
- **Η ιερότητα της φύσης κι ο καθαγιασμός της μέσα από τις λειτουργικές πράξεις της Εκκλησίας**
  - Ο άνθρωπος ιερέας της κτίσης
- **Το όραμα για το μέλλον**
  - Η οικολογική καταστροφή εκπλήρωση των βιβλικών εσχατολογικών προσδοκιών – αναζήτηση τρόπων ώστε αυτές οι προσδοκίες να αποκτήσουν νόημα για το σήμερα

Η ορθόδοξη πρόταση

- Αποδοχή των κριτηρίων της ομάδας του Exeter (“a revisionist hermeneutic”):
  - Ανήκει στο χώρο της θεολογικής κριτικής ερμηνευτικής προσέγγισης
  - Προτεραιότητα στο βιβλικό κείμενο
  - Χώρος για την αξιοποίηση της ιδιαίτερης θεολογικής παράδοσης κάθε χριστιανικής ομάδας
- Ισορροπία μεταξύ των σύγχρονων εξηγητικών εργαλείων και της προηγούμενης χριστιανικής θεολογικής παράδοσης
  - Λειτουργική πρόσληψη και ανάπτυξη των βιβλικών κειμένων που αφορούν στο περιβάλλον – ευχαριστιακή κατανόηση
  - Ασκητικό φρόνημα

Το πρόβλημα του ανθρωποκεντρισμού

- Τα βιβλικά κείμενα είναι ανθρωποκεντρικά – αντικατοπτρίζουν ένα διαφορετικό κοσμοείδωλο – έχουν διαφορετικές προτεραιότητες
- Ο ανθρωποκεντισμός όμως εγγενής και στο οικολογικό πρόβλημα – ο άνθρωπος είναι εκείνος που το δημιουργεί, το συζητά και αναζητά τη λύση του
- Ανθρωπομονισμός / τελολογικός ανθρωποκεντισμός vs. Ανθρωποκεντισμός / εργαλειακός ανθρωποκεντισμός

Τα όρια του βιβλικού κειμένου

- Δε μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα βιβλικά κείμενα στην υπαγόρευση μιας σειράς καθημερινών οικολογικών πρακτικών
- Είναι μάλλον μία εμβάθυνση και ανάπτυξη της ιστορίας της σωτηρίας και της καταλλαγής παρά ένα σύστημα ηθικών αξιών και τύπων
- Η θεοπνευστία όχι κατά γράμμα αλλά ως προς το πνεύμα με το οποίο ερμηνεύονται τα γεγονότα της Θ. Οικονομίας
- Η Αγία Γραφή μέρος της εκκλησιαστικής παράδοσης

Η δυναμική του βιβλικού κειμένου

- Ο ερμηνευτής δεν εγκλωβίζεται στον ανθρωποκεντρισμό του βιβλικού κειμένου – το βλέπει ως μέρος του συνεχούς που λέγεται παράδοση
- Υιοθετεί μια περισσότερο ολιστική προσέγγιση κι εντάσσει τα βιβλικά κείμενα μέσα στο γενικότερο πλαίσιο της βιβλικής αντίληψης για την αξία και την ομορφιά της φύσης, τη θέση του ανθρώπου μέσα σε αυτήν και την σωτηρία και την καταλλαγή πάντων εν Χριστώ.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Αικατερίνη Γ. Τσαλαμπούνη. «Οικολογική Ερμηνεία της Καινής Διαθήκης. 2^ο μάθημα». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: : <http://opencourses.gr/courses/OCRS359/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Παπατζιλάκη Χριστίνα
Θεσσαλονίκη, Εαρινό Εξάμηνο 2013-2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

